

Niet goed leesbaar? [Bekijk deze e-mail in je browser](#)

Burgerparticipatie & Democratie

Vier doctoraten in de kijker – Middenveld (4)

Welkom!

Welkom bij de nieuwsbrief van ons onderzoeksproject 'Burgerparticipatie & Democratie' aan de Universiteit Gent! Via deze nieuwsbrief blijft u op de hoogte van de nieuwste inzichten, evenementen en onderzoeksresultaten.

In 2025 werden vier doctoraatsstudies afgerond in het kader van dit onderzoeksproject aan de UGent. Elk van de studies werpt nieuw licht op participatie in lokale democratische besluitvorming met de focus op een specifieke lokale actor. Eerder kregen we al inzichten uit de doctoraten van Nina De Smedt (gemeenteraadsleden), Willem Goutry (college van burgemeester en schepenen en ambtenaren) en Ruben Van Severen (burgers). In deze nieuwsbrief worden de inzichten uit het laatste doctoraat van **Liese Berkvens** samengevat, waarin gefocust wordt op **het middenveld**.

[Meer informatie op onze website](#)

Burgerparticipatie en de toekomst van het middenveld

Waarom dit thema nu relevant is

Overheden zoeken steeds vaker naar manieren om burgers direct te betrekken bij beleidsvorming. Denk aan burgerpanels, burgerbevragingen, referenda of burgerbudgetten, waarbij inwoners zelf kunnen meebeslissen over het gemeentelijk beleid. Deze initiatieven moeten het dalende vertrouwen in de politiek herstellen en het draagvlak voor beleid vergroten. Maar wat betekent deze verschuiving voor organisaties zoals vakbonden, belangenverenigingen en andere middenveldorganisaties, die traditioneel een belangrijke stem hebben in het beleidsproces? De afgelopen vier jaar onderzocht Liese Berkvens bij de vakgroep Bestuurskunde en Publiek Management deze vragen.

De spanning tussen oud en nieuw

In een systeem als in Vlaanderen, waar middenveldorganisaties vaak een bevoorrechte positie hebben in het beleidsproces, kan de opkomst van directe burgerparticipatie voor spanningen zorgen. Aan de ene kant kunnen deze organisaties zich bedreigd voelen: als overheden rechtstreeks met burgers praten, wat blijft er dan over voor het middenveld? Aan de andere kant zijn veel middenveldorganisaties er juist op gericht om

Wat middenveldorganisaties vinden

Uit de studies uitgevoerd voor het doctoraat blijkt dat middenveldorganisaties niet per definitie tegen burgerparticipatie zijn. Ze hebben wel duidelijke voorkeuren. Zo geven ze de voorkeur aan participatie die vanuit de samenleving zelf ontstaat, in plaats van initiatieven die van bovenaf worden geïnitieerd. Ook waarderen ze vormen waarbij burgers in gesprek gaan en advies geven, meer dan participatie waarbij er enkel gestemd moet worden. Verder speelt vertrouwen een rol: als er vertrouwen is tussen een middenveldorganisatie en de lokale overheid, staan organisaties positiever tegenover participatie. En niet onbelangrijk: als middenveldorganisaties zelf betrokken zijn bij een participatietraject, kijken ze er doorgaans positiever tegenaan. Op deze manier kunnen ze hun rol als verbinder tussen samenleving en overheid invullen en mee invloed uitoefenen op het participatieproject.

Wat we hieruit leren

Voor overheden is het belangrijk om middenveldorganisaties actief te betrekken bij nieuwe participatievormen. Zo vergroot je de kans op succes en draagvlak. Voor middenveldorganisaties is het een uitdaging om burgerparticipatie niet als bedreiging te zien, maar als kans om hun eigen rol te versterken en nieuwe groepen te bereiken. Voor lokale overheden is het van belang om participatie aan te passen aan de lokale noden en mogelijkheden. In overleg gaan met middenveldorganisaties biedt zicht op deze noden en mogelijkheden. Duidelijke verwachtingen stellen voor zowel burgers over hun rol en mate van inspraak in participatie, en voor middenveldorganisaties over in hoeverre ze geconsulteerd worden of mee mogen deelnemen aan participatieprocessen is essentieel. Tot slot, als er manieren zijn om burgers te betrekken zoals adviesraden en fora, die goed werken, is het niet noodzakelijk deze te hervormen. Nieuwe participatieprocessen afstemmen op de bestaande structuren zorgt voor een nauwe samenwerking tussen de lokale bevolking, middenveldorganisaties en overheid die tot goede resultaten kan leiden. We kunnen concluderen dat middenveldorganisaties burgerparticipatie zien als een goede manier om de beleidsagenda te beïnvloeden en advies te geven over de wensen en noden van burgers.

Indien u graag alle details weet, kan u [hier](#) het volledige doctoraat vinden.

Bestel [hier](#) ons boek 'Lokale democratie in Vlaanderen'

Lokale democratie in Vlaanderen

Het is één van de grote uitdagingen van deze tijd: hoe houden we de democratie sterk en gezond? Heel wat tekemen wijzen op ontevredenheid over de werking van die democratie en een laag vertrouwen in de bijbehorende politieke instellingen. Meer mensen lijken bovendien het concept 'democratie' zelf in vraag te stellen.

Dit boek is de weerslag van een onderzoek naar democratie en burgerparticipatie in Vlaanderen. Het onderzoek heeft een duidelijke lokale focus. Dat is niet toevallig: de meeste experimenten met democratische vernieuwing ontstaan in onze steden en gemeenten. Het lokale bestuur staat het dichtst bij het dagelijkse leven van de burgers. Beleidsbeslissingen laten zich er meteen voelen. Vaak hoopt men dat vernieuwing op het lokale niveau ook een leerschool biedt voor een betere werking van de democratie op alle niveaus.

Het boek bestaat uit drie delen. In een eerste deel geven we de bredere context mee van het Vlaamse lokaal bestuur. In een tweede deel presenteren we onze onderzoeksresultaten. In een derde deel gaan we de vergelijkende toer op: zien we verschillen en gelijkenissen in hoe de diverse actoren kijken naar lokale democratie en burgerparticipatie?

Over de auteurs

Drie vakgroepen van de Universiteit Gent sloegen de handen in elkaar om dit boek te schrijven: de vakgroep Bestuurskunde en Publiek Management (Bram Verschuere, Tessa Haesevoets en Liese Berkvens), de vakgroep Politieke Wetenschappen (Kristof Steyvers, Bram Wauters, Gilles Pittoors, Willem Goutry en Nina De Smedt) en de vakgroep Ontwikkelings-, Persoonlijkeids- en Sociale Psychologie (Arne Roets en Ruben Van Severen).

Consulteer deze publicatie online

Dit boek maakt deel uit van het online platform MATConnect, het kennispunt omtrent de organisatie en werking van lokale besturen: www.matconnect.be

Lokale democratie in Vlaanderen – De kijk van burgers, middenveld, politici en ambtenaren

LOKALE democratie in Vlaanderen

De kijk van burgers, middenveld, politici en ambtenaren

Bram Verschuere
Tessa Haesevoets
Gilles Pittoors
Arne Roets
Kristof Steyvers
Bram Wauters

(redactie)

ISBN: 978-90-436-7029-0
9 789062 670390
www.vandenbroeie.be

GASPAR

SOCIALE PSYCHOLOGIE

VAKGROEP BESTUURSKUNDE EN PUBLIEK MANAGEMENT

Copyright © 2025 Universiteit Gent, All rights reserved.

Want to change how you receive these emails?
You can [update your preferences](#) or [unsubscribe from this list](#).

